

СТАНОВИЩЕ

По трудовете на гл. ас., д-р Михаела Иванова Тюлева за участие в конкурс за получаване на научното звание „Доцент“ по Актьорство за куклен театър

Автор на становището: Иван Тонев Димитров, професор, доктор на психологическите науки, СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, специалност Психология

Нашият анализ и оценка се базират преди всичко върху монографичния труд на Михаела Тюлева „Терапевтични техники и технологии за психологическо въздействие чрез кукла върху деца с медицински, емоционални, образователни, умствени и рехабилитационни проблеми“, публикуван от Фондация „Човешката библиотека“ през 2022 година, както и на свързаните с него статии и доклади.

Самото заглавие на монографията съдържа обекта и предмета на проведеното от авторката изследване /с. 8-9 /, както и основните негови цели, задачи и хипотези / с. 19/. Първата глава е посветена на връзката на терапията с помощта на кукли и психологията. Следва подробен анализ на редица психологически парадигми, които най-непосредствено разкриват търсената връзка и зависимост. В този си исторически екскурс Михаела Тюлева ни засвидетелства завидно познание на психоанализата на Фройд и на производните от нея хуманистично /Маслоу/ и психодраматично направление /Морено/ в психологията и др., като старателно извлича от тях необходимите предпоставки за решаване на поставените от нея задачи и цели. /Тук ще вметнем само едно уточнение. На стр. 12 тя пише: „днес под „психология“ по-скоро се разбира наука за поведението и всичките му прояви“, което, според нас е „навеяно“ от факта, че едно от последните направления в психологията – американският бихейвиоризъм, действително още с възникването си пледира предмет на психологията да бъде не психиката и съзнанието на човека, а неговото поведение, предоставящо по-големи възможности за обективно негово наблюдение. Но това не доведе до замяна на реалния предмет на психологията като цяло, т.е. психиката и съзнанието, производна на които е и самото поведение/.

Предприетият екскурс в историята на психологията Михаела Тюлева съвсем естествено приключва с популярната и широко прилагана когнитивно-поведенческа терапия, чийто техники имат най-непосредствено отношение към артерапията и в частност – към терапията с помощта на кукли. Продуктивно средство от проведения анализ са изведените от нея различни технологии – терапевтична, педагогическа, образователна, на игровото взаимодействие и на куклотерапията /с. 43-61/.

Втората глава от монографията е посветена на различните разновидности на артерапията – терапия с помощта на рисунки, музика, пеене, танци, приказки и,

разбира се, с кукли. Похвално е, че Михаела Тюлева проследява не само съдържанието на всяка една от тези терапии, но което е още по-важно – тя обсъжда техните функции, акцентира върху етапите и фазите на тяхното прилагане, както и на получаваните резултати от тях в цялостното развитие на тези, върху които се прилагат, а така също отстраняването на редица девиации в него.

Естествен завършек е текста, запознаващ читателите с една креативна, според нас, находка на кукловодите в НАТФИЗ е откриването на магистратурата „Образователен и терапевтичен куклен театър“, която приобщи и подготви с годините не само много актьори, режисьори, сценографи, но и специалисти от други области за работа в това поле на изява и реална помощ. С работата на тази магистратура е свързано съдържанието на третата глава от монографията, а именно – практическата работа на самата Михаела Тюлева. Съвместно със специалисти от други институции тя е положила наистина каторжен труд, за да помогне на глухи деца /1/, на деца с церебрална парализа /2/, помага на други да се ориентират в сексуалната проблематика, актуална за пубертета /3/, както и на тези с хиперактивна симптоматика /4/. Пределно специфична е оказаната от нея помощ на обучаващи се в магистратурата, разработващи своите магистърски тези /5 и 6/ - вж. стр. 98 – 118/.

Последната, четвърта глава ни представя подготвените в магистратурата терапевти, както и диагностичните методически средства, с които те се запознават и ще прилагат впоследствие в своята собствена практика. Следва кратко обобщение на резултатите, отразени в заключението към монографията, както и десетте интересни приложения.

И накрая трябва да отбележим и това, че споделяме изведените от Михаела нейни приноси, по които специалистите са с приоритет в тяхната оценка. Косвено тяхно потвърждение са и получените награди. Ще си позволим и една препоръка – по-често излизане в периодичния печат с отделни статии, студии и доклади с цел по-широко и компетентно популяризиране на тази безспорно интересна проблематика.

Въз основа на гореизложеното се позволяваме да приканим колегите от научното жури да оценим положително теоретическата и практическата работа на гл. ас. Михаела Тюлева, заслужаваща научното звание „Доцент“ по „Актьорство за куклен театър“.

7.04.2022 г.

Иван Димитров

София